

**ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W ŁODZI
Wydział Rodziny
i Polityki Społecznej**

**PROTOKÓŁ
z kontroli problemowej**

- Jednostka kontrolowana: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Galewicach
ul. Wieluńska 5, 98-405 Galewice, pow. wieruszowski
NIP – 9970029285
REGON – 525610781
- Kierownik jednostki: Pani Danuta Pilarz - na stanowisku kierownika:
od 1 kwietnia 2018 r. - p.o. kierownika, od 1 marca 2022 r. – kierownik.
- Jednostka kontrolująca: Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
Wydział Rodziny i Polityki Społecznej
90-052 Łódź, ul. Żeromskiego 87.
- Kontrolujący: Na podstawie upoważnienia Wojewody Łódzkiego wydanych przez Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi Znak: RPS-III.431.30.2023, Nr 183/2023 z dnia 29 września 2023 r. kontrolę przeprowadziły:
Ewa Wąsowska - Łuszczuk – ekspert w Oddziale Nadzoru w Pomocy Społecznej Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi – osoba kierująca zespołem inspektorów, Beata Gołos – młodszy specjalista w ww. Oddziale i Elżbieta Trębska – starszy specjalista w ww. Oddziale.
- Data czynności kontrolnych w jednostce kontrolowanej: 25, 26 i 27 października 2023 r. oraz 9 listopada 2023 r.
- Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do 9 listopada 2023 r.
- Przedmiot kontroli: Realizowane formy pomocy w kontrolowanej jednostce.
Sposób przyznawania wybranych rodzajów świadczeń.

Kontrolujący dokonali wpisu do przedłożonej przez kierującą kontrolowaną jednostką książki kontroli pod poz. Nr 2/2023.

Do akt kontroli włączono również pisemne potwierdzenie przekazania kierującej jednostką, przed pierwszą czynnością kontrolną, wymienionego powyżej upoważnienia do przeprowadzenia przedmiotowej kontroli. Zasady prowadzenia czynności kontrolnych oraz obowiązujące w tym zakresie regulacje prawne, w tym dotyczące praw i obowiązków pracowników jednostki

kontrolowanej w trakcie kontroli, zostały kierującej jednostką wyjaśnione przed przystąpieniem do tych czynności.

Czynności kontrolne w jednostce podlegającej kontroli rozpoczęły się 25 października 2023 r., a zakończyły 9 listopada 2023 r. Dniami będących przerwą w kontroli były: sobota 28 października 2023 r., niedziela 29 października 2023 r., poniedziałek 30 października 2023 r., wtorek 31 października 2023 r. oraz środa 1 listopada 2023 r., czwartek 2 listopada 2023 r., piątek 3 listopada 2023 r., sobota 4 listopada 2023 r., niedziela 5 listopada 2023 r., poniedziałek 6 listopada 2023 r., wtorek 7 listopada 2023 r. i środa 8 listopada 2023 r. tj. 12 dni. Niniejszy protokół podpisany został przez zespół inspektorów, wskazany w upoważnieniu do kontroli, z uwzględnieniem zmian w zajmowanych stanowiskach.

Kontrola planowana, zgodna z planem kontroli na 2023 rok (poz. 147).

Podstawę ustaleń kontrolnych stanowiły:

- analiza dokumentów,
- wywiad bezpośredni z Panią Danutą Pilarz, kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach.

Ilekroć w niniejszym protokole użyto niżej wymienionych skrótów, oznaczają one:

- ustawa o pomocy społecznej, u.p.s. - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- KPA, kodeks postępowania administracyjnego - ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- GOPS, ośrodek, ops, jednostka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Galewicach;
- kierownik, kierownik GOPS – Pani Izabela Marchewka, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach;
- pracownik – pracownik socjalny ośrodka;
- opiekun/ka – osoba świadcząca usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługobiorca, świadczeniobiorca, klient – osoba, której przyznano i świadczone usługi opiekuńcze, inne formy pomocy;
- UO, usługi – usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- UOS, usługi specjalistyczne – specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- SUO, usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wywiad, wywiad środowiskowy - rodzinny wywiad środowiskowy;
- rozporządzenie, rozporządzenie w sprawie wywiadu – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego – rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego odpowiednio do okresu obowiązywania;
- inspektorzy, zespół inspektorów, zespół kontrolujący, kontrolujący - pracownicy Oddziału Nadzoru w Pomocy Społecznej w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi upoważnieni do przeprowadzenia kontroli;
- Wójt, Wójt Gminy – Pan Piotr Kołodziej, Wójt Gminy Galewice;
- Urząd Gminy, UG - Urząd Gminy w Galewicach;
- JST, jednostka samorządu terytorialnego – Gmina Galewice;

Ustalenia dokonane w postępowaniu kontrolnym.

I. Informacje ogólne

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach przedstawiła ogólną, pisemną informację na temat organizacji i funkcjonowania kontrolowanej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej Gminy Galewice, która została włączona do akt kontroli.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. liczba mieszkańców Gminy Galewice wynosiła: 6.043 osoby zameldowane na pobyt stały. Na dzień 30.09.2023 r. osób zameldowanych na pobyt stały było 6.068 osób.

Zadania pomocy społecznej w gminie wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Galewicach, który został powołany Uchwałą Nr 34/90 Gminnej Rady Narodowej w Galewicach z dnia 22 lutego 1990 roku w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach. Kierująca GOPS przedstawiła również Uchwałę Nr VII/43/91 Rady Gminy w Galewicach z dnia 26 marca 1991 r. w sprawie reaktywowania działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach. Podstawę prawną działania Ośrodka, na dzień kontroli, określał (przedłożony przez kierownika jednostki) Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach, uchwalony Uchwałą NR XII/63/15 Rady Gminy w Galewicach z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 5125), zmieniony Uchwałą NR XVII/89/16 Rady Gminy w Galewicach z dnia 15 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2016 r. poz. 2854) oraz Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach, wprowadzony Zarządzeniem Nr 6/2015 Kierownika Gminnego ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach z dnia 30 listopada 2015 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniem Nr 2/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Galewicach z dnia 30 czerwca 2016 roku oraz Zarządzeniem Nr 2/2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach z dnia 15 grudnia 2022 roku w sprawie wprowadzenia zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach.

Siedziba kontrolowanej jednostki, na dzień prowadzenia czynności kontrolnych, znajdowała się na pierwszym piętrze budynku Urzędu Gminy w Galewicach, w pokojach od nr 101 do 103. którym mieści się składnica akt. W odrębnym budynku UG, jednostka korzysta też z pomieszczenia, w którym do czasu wydania beneficjentom programu przechowywana była żywność dostarczana przez PKPS z Sieradza, w ramach PO PŻ. Siedziba GOPS oznaczona była tablicą urzędową, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zajmowane przez pracowników GOPS pomieszczenia są oznaczone odpowiednimi tabliczkami informacyjnymi.

Kierującą kontrolowaną jednostką organizacyjną pomocy społecznej (na dzień kontroli) była Pani Danuta Pilarz. Na stanowisko kierownika kontrolowanej jednostki została zatrudniona od 1 marca 2022 r. Od 1 kwietnia 2018 r. pełniła obowiązki kierownika. Przed powierzeniem ww. stanowiska pełniącej obowiązki kierownika GOPS, zajmowała w ww. jednostce kolejno: stanowisko pracownika socjalnego, następnie starszego pracownika socjalnego (Protokół 1/2023 z 26.10.2023 r.) .Ww. posiada specjalizację z zakresu pomocy społecznej (uzyskaną 23.11.2019 r.), upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych, o którym mowa w art. 110 ust. 7 u.p.s. oraz inne upoważnienia i pełnomocnictwa do kierowania nadzorowaną jednostką. Do akt kontroli włączono

Zarządzenie Nr 71.2022 Wójta Gminy Galewice z dnia 14 kwietnia 2022 r. w sprawie udzielenia upoważnienia Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach m.in. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, oraz inne upoważnienia i pełnomocnictwa przedłożone przez kierującą jednostką w zakresie wykonywania zadań. Jeden z pracowników socjalnych posiada upoważnienie do zastępowania kierownika GOPS w czasie jego nieobecności w pracy (w określonym zakresie). Upoważnienie WG Galewice m.in. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, od 1 sierpnia 2023 r., posiada także jeden z pracowników socjalnych jednostki. Kopie udostępnionych przez kierownika GOPS upoważnień i pełnomocnictw włączono do akt kontroli.

Według informacji kierującej GOPS, na dzień 30 września 2023 r., w jednostce zatrudnionych było:

- 2 podinspektorów ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- 4 pracowników socjalnych, z których 1 przebywał na urlopie macierzyńskim, a na zastępstwo zatrudniony został inny pracownik socjalny;
- 1 opiekunka domowa;
- 1 kierownik.

Ponadto, w ramach umowy zlecenia ośrodek zatrudniał informatyka obsługującego programy dziedzinowe wykorzystywane w ośrodku oraz 4 osoby wykonujące usługi opiekuńcze w środowisku. Wykaz pracowników zatrudnionych w GOPS w roku 2023, sporządzony przez kierownika jednostki włączono do akt kontroli.

W oparciu o Uchwałę Nr XXI/107/16 Rady Gminy w Galewicach z dnia 30 września 2016 r. w sprawie organizacji wspólnej obsługi finansowo-księgowej i organizacyjnej dla samorządowych jednostek budżetowych Gminy Galewice z dniem 1 stycznia 2017 r. wprowadzono wspólną obsługę finansowo-księgową, administracyjną i organizacyjną dla wskazanych w § 1 przedmiotowej uchwały jednostek organizacyjnych Gminy Galewice, w tym dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach.

Wypłata świadczeń obsługiwanych przez GOPS odbywała się głównie przelewem na wskazane konta bankowe. Kilka osób odbiera świadczenia w kasie UG w Galewicach. W sporadycznych sytuacjach zasiłki celowe lub okresowe przekazywane były za pośrednictwem poczty.

Obsługa informatyczna i prawna także zapewniana jest przez UG. GOPS zatrudnia informatyka do programów dziedzinowych wykorzystywanych w ops, w tym POPOST Std.

Kontrola nie obejmowała sposobu zatrudnienia kierownika GOPS, ale z udostępnionej dokumentacji wynika, że na dzień powierzenia ww. obowiązków kierownika jednostki ww. nie spełniała wymogów określonych w art. 122 u.p.s. dla zajmowanego stanowiska. Kontrolujący zwrócili uwagę, że wymogi określone w art. 122 u.p.s. oraz przepisach samorządowych (nabór na wolne stanowisko urzędnicze) powinny być spełnione przez osobę zatrudnioną na stanowisku kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej już w dniu powierzenia lub zatrudnienia na to stanowisko. Ponadto, zwrócono uwagę na fakt, że przepisy u.p.s. nie przewidują stanowiska „p.o. kierownika”.

Pracownicy socjalni, zatrudnieni w jednostce, mieli wydane legitymacje pracownika socjalnego, niezbędne do spełnienia wymogu określonego w art. 107 ust. 3 u.p.s. oraz § 13 rozporządzenia w sprawie wywiadu. Rejestr legitymacji pracownika socjalnego w jednostce był prowadzony. Pracownicy socjalni posiadali upoważnienia do poświadczania za zgodność z oryginałem kopii dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonych postępowań. Do poświadczania za zgodność z oryginałem kopii dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b

u.p.s. pozostawianych w aktach zamiast oryginałów (art. 107 u.p.s., § 11 rozporządzenia w sprawie wywiadu, w związku z § 2 tego rozporządzenia), powinni być upoważnieni pracownicy socjalni. W teren, wg. wyjaśnień kierownika, pracownicy socjalni wyjeżdżają prywatnym samochodem. Z tego tytułu otrzymują ryczałt, ustalony w ramach umowy – użyczenia prywatnego samochodu do celów służbowych.

Dokumentacja podopiecznych prowadzona była w jednostce, w sposób uporządkowany. Według informacji kierownika GOPS, rodzinne wywiady środowiskowe w jednostce (od około 3 lat) prowadzone są elektronicznie. Rejestr złożonych wniosków o pomoc jednostka prowadzi (w okresie objętym kontrolą, do 25.10.2025 r., złożono ich 122). Decyzje administracyjne doręczane są stronom osobiście w siedzibie ośrodka, przez pracowników socjalnych oraz za pośrednictwem poczty.

Kontrola nie obejmowała oceny zgodności zatrudnienia i kwalifikacji kierownika i osób zatrudnionych w jednostce z przepisami u.p.s.

II. Realizowane formy pomocy w kontrolowanej jednostce. Sposób przyznawania wybranych rodzajów świadczeń

II.1. Realizowane formy pomocy/wsparcia kierowane do mieszkańców

Kierownik GOPS sporządziła 25.10.2023 r. pisemną informację o świadczeniach realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Galewicach, która została włączona do akt kontroli. Informacja zawierała 29 punktów, wskazuje na mnogość i różnorodność zadań gminy, także spoza przepisów u.p.s., które ośrodek pomocy społecznej realizuje.

Według zespołu kontrolnego, przekazywanie kolejnych zadań ośrodkowi pomocy społecznej, bez zwiększenia zasobów kadrowych może przyczyniać się do omyłek, błędów, uchybień i nieprawidłowości w ich realizacji. Może również wpływać niekorzystnie na jakość usług i pomocy kierowanej do wymagających wsparcia pomocy społecznej mieszkańców gminy.

Powyższe zostało zauważone przez ustawodawcę, m.in. w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1208), w rozdziale 5-podmioty realizujące zadania w zakresie świadczeń. W art. 20 ust. 3 ww. ustawy dał organowi właściwemu fakultatywną możliwość upoważnienia w formie pisemnej, swojego zastępcy, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także innej osoby na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. Przy czym, w art. 20 ust. 4 przywołanej wyżej ustawy, w zadaniu drugim, wprost zaznaczył, że realizacja świadczeń rodzinnych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Zespół kontrolujący szczególną uwagę zwrócił na kwestie dotyczące przyznawania i realizowania pomocy społecznej w postaci:

- ✓ usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,

- ✓ specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ posiłku.

Badano min., czy przyznawana pomoc w formie świadczenia niepieniężnego, w postaci usług opiekuńczych nie była zastępowana inną pomocą oraz czy JST korzysta z możliwości przystąpienia do realizacji programu pn. *Posiłek w szkole i w domu*.

Do akt kontroli włączono kopię rejestru decyzji administracyjnych (spisy spraw) wydawanych w 2023 r. w różnych formach (obejmujących 9 rodzajów wsparcia).

Ponadto, kierownik GOPS przygotowała zestawienia wydanych w okresie od 1.01.2023 do 30.09.2023 decyzji dotyczących różnych form wsparcia:

- 1) Zapewnienia usług opiekuńczych – 41 pozycji;
- 2) Świadczenia pieniężnego w formie zasiłku stałego – 18 pozycji;
- 3) Zasiłków celowych (w tym specjalnych) – 15 pozycji;
- 4) Zasiłków okresowych – 29 pozycji;
- 5) Dotyczących DPS – 22 pozycje;
- 6) Świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” – 32 pozycje;
- 7) Pomocy w formie ciepłego posiłku w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” – 44 pozycje;
- 8) Ubezpieczenia zdrowotnego osób nieubezpieczonych – 7 pozycji.

Kierująca przedłożyła także wybrane raporty ze świadczeń zrealizowanych – pomoc społeczna z programu generującego POMOS Std od 1,01.2023-30.09.2023 (zasiłek stały – 19 osób, zasiłek celowy i w naturze – 9 osób, zasiłek okresowy – 17 osób, specjalny zasiłek celowy – 1 osoba, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności – 16 osób, składka na ubezpieczenie zdrowotne-18 osób).

Kierownik GOPS przedłożyła również „Zestawienie wydanych w okresie 01.01.2023 do 30.06.2023 decyzji odmownych dotyczących świadczeń z pomocy społecznej w GOPS w Galewicach”. W badanym okresie wydano 3 decyzje odmowne, w tym 2 w sprawie przyznania zasiłku celowego, 1 w sprawie przyznania zasiłku celowego. W okresie tym, do 27.10.2023 r. nie wpłynęło odwołanie.

Realizacja zadania obowiązkowego gminy, polegającego na organizowaniu i świadczeniu usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 17 ust. 1 pkt 11 u.p.s.) – dalej: *UO, UOS*.

Kierownik GOPS sporządziła 26.11.2023 r. szczegółową informację o sposobie realizacji usług opiekuńczych w 2023 r., uzupełnioną 9.11.2023 r. Informacje włączone do akt kontroli.

Do akt włączono również obowiązującą Uchwałę Nr XXXVIII/215/14 Rady Gminy w Galewicach z dnia 2014 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, ja również tryb ich pobierania (Dz. Urz. Woj. Łódz. z 2014 r. poz. 1938) – dalej: *uchwała w sprawie usług*.

W okresie od 1.01.2023 r. do 30.09.2023 r. usługi opiekuńcze świadczone były dla 1 osób przez 1 opiekunkę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę oraz 6 opiekunek zatrudnionych w oparciu o umowy zlecenie. Ze względu na brak zainteresowania mieszkańców, GOPS nie realizował specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania ani specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gmina świadczyła również usługi w ramach Programu „Opieka 75+” dla 2 osób. GOPS uczestniczy w realizacji ww. programu od 2018 r.

GOPS prowadzi dokładną dokumentację dotyczącą realizacji zadania. Prowadzony jest monitoring usług, wizyty pracowników socjalnych, kontakt telefoniczny (kontrolujący zapoznali się z przykładowymi notatkami służbowymi z tego zakresu). W przedłożonej kontrolującym dokumentacji dotyczącej realizacji zadania kontrolujący nie ujawnili nieprawidłowości.

Kontrolujący zbadali przykładowe akta osób korzystających z usług opiekuńczych. W aktach spraw znajdowała się niezbędna dokumentacja do przyznania usług. Uwag, co do sposobu przyznawania nie było. Kopie badanych akt spraw - włączono do akt kontroli.

Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007 – dalej: Program).

Gmina Galewice wykorzystała możliwość uzyskania wsparcia finansowego na realizację zadania własnego z pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, o którym mowa powyżej, poprzez przystąpienie do realizacji przedmiotowego Programu. Program realizowany był w oparciu o środki własne Gminy Siemkowice i środki z dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego gmin, w ramach 1 i 2 modułu programu „Posiłek w szkole i w domu”. Pisemna informacja kierownika GOPS na temat realizacji przedmiotowego programu, włączona została do akt z kontroli. Kontrola nie obejmowała oceny sposobu wykorzystania dotacji na realizację ww. programu.

Według informacji kierującej jednostką posiłek dla dzieci w szkole przyznawany był decyzją administracyjną, bez decyzji, na wniosek dyrektorów szkół opłacano posiłki dla dzieci wyrażające chęć zjedzenia posiłku w oparciu o zapisy programu. Przyznawany i wypłacany był zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności. Nie realizowana była pomoc w postaci zasiłku celowego w naturze, w formie produktów żywnościowych.

Kierująca jednostką przedstawiła kontrolującym:

- Uchwałę Nr III/19/18 Rady Gminy w Galewicach z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2010-2023;
- Uchwałę Nr LXII/393/23 Rady Gminy w Galewicach z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do 200% w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023

W związku z realizacją ww. programu, GOPS zawierał z przedstawicielami szkół i przedszkoli umowy. W okresie objętym kontrolą zawartych było 12 takich umów. Do akt kontroli włączono potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie zawartych umów. W ramach realizacji programu GOPS prowadzi monitoring realizacji programu przez placówki.

Przedłożona kontrolującym dokumentacja z realizacji ww. zadania nie wzbudziła zastrzeżeń kontrolujących.

Kontrolujący zbadali przykładowe akta osób korzystających z posiłku, świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego na zakup posiłku. W aktach spraw znajdowała się niezbędna dokumentacja do przyznania ww. świadczeń. Uwag, co do sposobu przyznawania nie było. Kopie badanych akt spraw - włączono do akt kontroli.

II.2. Sposób przyznawania niżej wskazanych świadczeń

A) Obowiązkowych pieniężnych:

Zasiłek okresowy

Zasiłki celowe

Zasiłek stały

B) Obowiązkowych niepieniężnych:

Posiłek

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania/Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Składki zdrowotne

Na uwagę zasługuje fakt, że indywidualne akta klientów pomocy społecznej prowadzone w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej były w sposób przejrzysty, czytelny, zebrane w oddzielne teczki aktowe/segregatory. W aktach klientów korzystających z różnych form wsparcia, dokumentacja znajdowała się w jednej teczce aktowej lub segregatorze.

Kontrolujący nie badali zgodności wydanych decyzji z przepisami KPA, a jedynie w odniesieniu do przepisów zawartych w u.p.s., w tym w art. 14 u.p.s.

Ad. A - zasiłki okresowe

Kontrolujący zbadali przykładowe akta osób korzystających z zasiłków okresowych. W aktach spraw znajdowała się niezbędna dokumentacja do przyznania ww. świadczeń. Uwag, co do sposobu przyznawania nie było. Nie stwierdzono przyznania zasiłków okresowych osobom, niewymagającym takiego rodzaju wsparcia. Decyzje były wydane i doręczone stronom, w sposób przyjęty w kontrolowanej jednostce. Kopie badanych akt spraw - włączono do akt kontroli.

- zasiłki celowe

Kontrolujący zbadali przykładowe akta osób korzystających z zasiłków celowych. W aktach spraw znajdowała się niezbędna dokumentacja do przyznania ww. świadczeń. Uwag, co do sposobu przyznawania nie było. Nie stwierdzono przyznania zasiłków celowych osobom, niewymagającym takiego rodzaju wsparcia. Decyzje były wydane i doręczone stronom, w sposób przyjęty w kontrolowanej jednostce. Kopie badanych akt spraw - włączono do akt kontroli.

- zasiłki stałe

Kontrolujący zbadali przykładowe akta osób korzystających z zasiłków stałych. W aktach spraw znajdowała się niezbędna dokumentacja do przyznania ww. świadczeń. Uwag, co do sposobu przyznawania ww. świadczeń nie było. W sprawie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym zasiłkobiorców stałych - informacja w wierszu składki zdrowotne. Nie stwierdzono przyznania zasiłków stałych osobom, niewymagającym takiego rodzaju wsparcia. Decyzje były wydane i doręczone stronom, w sposób przyjęty w kontrolowanej jednostce. Kopie badanych akt spraw - włączono do akt kontroli.

Ad. B – posiłek

Informacja w części II.1 protokołu.

Nie stwierdzono przyznania posiłku osobom, niewymagającym takiego rodzaju wsparcia. Decyzje były wydane i doręczone stronom, w sposób przyjęty w kontrolowanej jednostce.

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Informacja w części II.1 protokołu.

Nie stwierdzono przyznania usług opiekuńczych osobom, niewymagającym takiego rodzaju wsparcia. Decyzje były wydane i doręczone stronom, w sposób przyjęty w kontrolowanej jednostce.

- składki zdrowotne

GOPS podejmował opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne osób korzystających z zasiłków stałych. Zwrócono uwagę, aby do akt spraw dołącza adnotacje o braku innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego. W okresie objętym kontrolą składki opłacane były za 18 osób korzystających z zasiłku stałego. Sporządzony przez kierującą: Raport z programu POMOST Std Analiza zrealizowanych świadczeń – pomoc społeczna, Składka na ubezpieczenie zdrowotne dla osoby pobierającej zasiłek stały w okresie od 2023/01/01 do 2024/09/30 zawierał 136 pozycji. Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie: 18. Do akt włączono ww. raport.

Kontrolujący zwrócili uwagę, że podjęcie opłacania składek zdrowotnych za osoby korzystające z zasiłków stałych, które nie posiadają innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej, a jedynie zgłoszenia do przedmiotowego ubezpieczenia i podjęcia opłacania tej składki, w przewidzianej ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wysokości. Zdaniem kontrolujących informacja o powyższym może znaleźć się w uzasadnieniu decyzji przyznającej zasiłek stały, nie w podstawie prawnej decyzji przyznającej ten zasiłek i rozstrzygnięciu. Przed podjęciem opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę uprawnioną do pobierania zasiłku stałego - Ośrodek obowiązany jest ustalić, czy osoba ta posiada lub nie posiada innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego. Podstawą prawną dla podjęcia opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne jest art. 17 ust. 1 pkt 20 u.p.s. Jeżeli zatem, osoba spełni warunki wynikające z przepisów u.p.s. do przyznania zasiłku stałego, z chwilą jego przyznania, staje się automatycznie podmiotem, na rzecz którego gmina (ośrodek pomocy społecznej) ma obowiązek opłacać składkę na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli nie podlega on obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku osoby, której przyznano zasiłek stały wynika wprost z ustawy i jego źródłem nie jest decyzja administracyjna.

III. Podsumowanie

Zespół inspektorów, w prowadzonym postępowaniu kontrolnym dokonał ustaleń, wynikających z badania udostępnionych przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Galewicach.

W celu zbadania jakie w kontrolowanej jednostce organizacyjnej pomocy społecznej są realizowane formy pomocy, przyjęto sporządzone przez kierownika GOPS pisemne informacje, zestawienia i wyjaśnienia w tym zakresie. Ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Galewicach realizuje, oprócz zadań pomocy społecznej wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i innych ustaw wskazujących wprost ośrodek pomocy społecznej, jako realizatora zadań także szereg innych zadań.

Według zespołu kontrolnego, przekazywanie kolejnych zadań ośrodkowi pomocy społecznej, bez zwiększenia zasobów kadrowych może przyczyniać się do omyłek, błędów, uchybień i nieprawidłowości w ich realizacji. Może również niewątpliwie wpływać niekorzystnie na jakość usług i pomocy kierowanej do wymagających wsparcia pomocy społecznej mieszkańców gminy.

Kontrolujący stoją na stanowisku, że jeżeli z zapisów innej (niż u.p.s.) ustawy nie wynika wprost realizacja zadań przez ośrodek pomocy społecznej, to organy stanowiące i wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego, przed ewentualnym przekazaniem nowych zadań do realizacji ośrodkowi pomocy społecznej, powinny rozważyć, czy powyższe nie naruszy norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach u.p.s. i nie spowoduje nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej w gminie oraz czy nie wpłynie niekorzystnie na jakość świadczonych przez ośrodek pomocy społecznej usług oraz sposób przyznawania i realizacji świadczeń, w tym przede wszystkim pracy socjalnej.

Do akt kontroli włączono materiały z kontroli przekazane przez kierownika kontrolowanej jednostki m.in. kopie dokumentów dotyczących podstaw funkcjonowania i organizacji jednostki, pisemne wyjaśnienia, wykazy, zestawienia, informacje oraz przykłady (kopie) objętych analizą kontrolną akt klientów.

Na uwagę zasługuje fakt, że indywidualne akta klientów pomocy społecznej prowadzone w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej były w sposób staranny, przejrzysty, czytelny, zebrane w oddzielne teczki aktowe/segregatory.

Zgodnie z art. 14 u.p.s. w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Kontrolujący nie badali i nie oceniali prawidłowości wydanych indywidualnie decyzji pod względem zgodności z przepisami KPA, a jedynie w odniesieniu do przepisów wynikających z u.p.s.

Gmina Galewice wykorzystała możliwość uzyskania wsparcia finansowego gmin w udzielaniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 u.p.s., poprzez przystąpienie do realizacji programu „*Posiłek w szkole i w domu*” na lata 2019-2023.

W odniesieniu do realizacji zadania obowiązkowego gminy polegającego na organizowaniu i świadczeniu usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalono, w oparciu o wyjaśnienia kierującej jednostką kontrolowaną, że wsparcie w ww. formie, kierowane do mieszkańców gminy nie było zastępowane inną pomocą. Kontrolujący nie mieli uwag do sposobu udzielania wsparcia w tej formie.

W prowadzonych postępowaniach w sprawie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej nie stwierdzono, w okresie objętym kontrolą, naruszenia terminu do wydania decyzji administracyjnej - art. 35 KPA, w związku z art. 14 u. p. s. – oraz terminu, na przeprowadzenie aktualizacji wywiadu, o którym mowa w art. 107 ust. 4 u.p.s. Ustalono, że objęte kontrolą świadczenia były przyznawane w ustawowym terminie, na podstawie uprzednio przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego i doręczane stronom postępowania.

W toku czynności kontrolnych inspektorzy wskazywali kierownikowi jednostki ujawnione uchybienia, które mogły być na bieżąco eliminowane (w większości mające charakter incydentalny).

Mając na względzie ustalenia dokonane podczas czynności kontrolnych, w oparciu o udostępnioną dokumentację, informacje i wyjaśnienia kierownika, działalność jednostki należało ocenić pozytywnie z uchybieniami. Ponieważ w toku kontroli nie stwierdzono tak istotnych uchybień, które mogłyby w sposób negatywny wpływać na działalność kontrolowanej jednostki, w tym na realizację zadań pomocy społecznej, odstąpiono od wydania jednostce zaleceń pokontrolnych.

Za działalność GOPS i nadzór nad prawidłowym wykonywaniem zadań pomocy społecznej, z racji pełnionej funkcji, na każdym etapie odpowiada kierownik jednostki kontrolowanej.

Według kontrolujących, wskazane jest prowadzenie (na bieżąco) zwiększonego nadzoru ze strony kierownika jednostki, w zakresie realizacji zadań własnych gminy objętych tematem kontroli, w tym: prawidłowe, rzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych oraz stosowania procedur, w postępowaniach o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności w zakresie stosowania regulacji wynikających z treści art. 7, art. 8, art. 17, art. 37, art. 38, art. 39, art. 41, art. 106, art. 107, art. 14 u.p.s. oraz rozporządzenia w sprawie wywiadu - mogących mieć istotny wpływ na prawidłową realizację zadań pomocy społecznej.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Zgodnie z § 17 ust. 1 - 4 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając do Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, z jednoczesnym odesłaniem obu niepodpisanych egzemplarzy protokołu. Odmowa ta nie stanowi jednak przeszkód do podpisania protokołu kontroli przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje również prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia należy zgłosić na piśmie do Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołów kontroli, odsyłając jednocześnie do tutejszego Wydziału oba niepodpisane egzemplarze. Protokół może zostać sporządzony i przekazany w formie elektronicznej. W takim wypadku podpisanie protokołu dokonuje się podpisem kwalifikowalnym i jego zwrot następuje także w formie elektronicznej, lub poprzez wydrukowanie dwóch egzemplarzy przekazanego elektronicznie protokołu, zaparafowaniu każdej strony, podpisanie zaparafowanych protokołów przez kierownika jednostki kontrolowanej i zwrot jednego egzemplarza do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej.

Jednostka kontrolowana:

Jednostka kontrolująca:

STARSZY INSPEKTOR
WOJEWÓDZKI

Ewa Wąsowska-Łuszczak
(podpisano elektronicznie)

SPECJALISTA

Beata Gołos
(podpisano elektronicznie)

STARSZY SPECJALISTA

Elżbieta Trębska
(podpisano elektronicznie)

Galewice, dnia _____ 2025 r.

8 października 2025 r.
Łódź, dnia _____